

1. IEREMIA

1.1. Viața

Profetul Ieremia s-a născut în jurul anului 650. Provenea dintr-o familie preoțească (tatăl său Hilchia era preot) din Anatot, foarte aproape de Ierusalim (situată în N capitalei), fără însă ca el însuși să fie preot. Reprezenta prin urmare, ca și Amos sau Miheia, pe oamenii de la țară.

Activează între **627/6 și 585**, fiind contemporan deci cu reforma lui Iosia din 622 (nemenționată însă în carte), cu căderea Ninivei în 612, cu prima cucerire a Ierusalimului în 597, cu a doua și distrugerea templului din 587, de asemenea cu experiența exilului.

În timpul ultimului rege iudeu, Sedechia, Ieremia a recomandat supunerea față de babilonieni. Regele ar fi fost de acord, însă nu și-a putut impune voința.

După căderea Ierusalimului din 587, profetul a fost luat cu forța în Egipt (localitatea Tahpanes), unde i s-a pierdut urma.

1.2. Cartea

Cartea lui Ieremia a suferit mai multe redactări (una importantă de sorginte deuteronomistă), așa cum o arată dubletele (*Ier.* 7 || 26 sau 23:5-6 || 33:15-16).

Există o diferență între MT și LXX. Pe de o parte, în MT cartea este de 7 ori mai mare, pe de altă parte în LXX cap. 46-51 (referitoare la popoarele păgâne) sunt mutate imediat înainte de 25:15.

În forma sa actuală, cartea are o compoziție chiastică.

- 1-25 împotriva lui Iuda
 - 25:15 împotriva popoarelor străine
 - 26-29 soarta lui Ieremia
 - 30-33 mântuire
 - 34 începutul asediului
 - 35 exemplul recabiților
 - 36-45 soarta lui Ieremia (biografia lui Baruh)
 - 46-51 împotriva popoarelor străine
- 52 cucerirea Ierusalimului || 4 Reg. 24-25

Cuvinte de amenințare pentru Ierusalim și Iuda (1 – 25:14)

1	chemarea alegerea din sânul mamei (v. 5) ca profet al popoarelor (v. 10) atingerea simbolică a gurii (v. 9)
	v. 11-12 viziunea ramurei de <i>migdal</i> (joc de cuvinte cu <i>veghe</i> tor)
	v. 13-16 viziunea căldării care fierbe
	v. 17-19 trimiterea: „Te fac un zid de fier”
2	împotriva idolatriei; Israel soție necredincioasă
	v. 2-3 Iahve și dragostea tinereții – Israel în pustie
	v. 10-11 chemarea la compararea religiilor

	v. 13.32	apostazie împotriva naturii
3-4:4		întoarcere la Iahve
	3:1-5	imposibilă întoarcerea la primul bărbat (cf. <i>Deut.</i> 24)
	3:6u	cele 2 surori necredincioase Israel și Iuda (cf. <i>Iez.</i> 23)
	3:12-13	apel către regatul nordic
	4:1-4	pocăință condiționată: tăierea împrejur a inimilor (cf. 9:24-25)
4:5-6		cântecele scitice – dușmanul din nord
	5:1	căutarea prin stăzile Ierusalimului, dacă măcar unul practică dreptatea
	6:27-30	punerea lui Israel la încercare: argintul aruncat (cf. 13:10-11)
7 26		cuvântarea din templu: soarta Ierusalimului ca Șilo
	v. 9	Decalogul (cf. <i>Os.</i> 4:2)
	v. 16u	împotriva cultului zeiței cerului (cf. 44:17u)
	v. 21u	împotriva jertfelor (cf. 6:20)
8-9		cuvântări
	8:8u	învățătura mincinoasă
	9:22u	împotriva laudei de sine
10		împotriva idolatriei (adaos) (cf. <i>Is.</i> 40:19-20; 44:9u)
11		cuvintele legământului
în 11-20		confesiunile lui Ieremia
	11:18-12:6	Ieremia prigonit în Anatot de către rude
	15:10u	„vai de mine, mamă, că m-ai născut” (cf. 20:14u)
	17:14u; 18:18u	plângere împotriva dușmanilor (cf. 11:20-12:3; 20:11-12)
	20:7u	„Doamne, Tu m-ai amăgit și eu m-am lăsat amăgit”
13		acțiunea simbolică (sau viziunea?) cu brâul la Eufrat
	13:23	neputința de a face binele (cf. 2:21-22)
14-15:4		liturghie a poporului și răspunsul lui Dumnezeu
	14:11	interdicția mijlocirii (cf. 7:16; 11:14; 15:1)
16		interzicerea căsătoriei lui Ieremia
17		cuvinte sapiențiale
	17:5u	cuvânt sapiențial (cf. <i>Ps.</i> 1)
	17:19u	intervenție pentru sfințirea sabatului
18		Ieremia la olar
	v. 7u	mântuire și necazuri pentru popoare
19-20		acțiune simbolică: spargerea ulciorului; Ieremia închis
21:11-23:8		cuvântări împotriva casei regale (Șallum/Ioahaz, Ioiachim, Ioiachin)
	22:15	Iosia a fost drept
	23:1-4	„vai de păstori” (cf. <i>Iez.</i> 34)
	23:5-6	profeție mesianică (cf. 33:14u)
	23:7-8	noul <i>Credo</i> , fundamentat nu pe Exod, ci pe reîntoarcerea din Exil
23:9u		cuvântare împotriva profeților
	v. 29	„Cuvântul Meu nu este el, oare, ca un foc?”
24		viziunea celor 2 coșuri cu smochine

Viziuni împotriva popoarelor (25:15-38; 46-51)

25	v. 15-38	viziunea cupei cu vinul urgiei
46-51		cuvinte de amenințare împotriva popoarelor
	46	împotriva Egiptului
	47	împotriva Filistiei

	48	împotriva moabiților
	49	împotriva amoniților împotriva Edomului împotriva sirienilor împotriva Chedarului și a Elamului
	50–51	împotriva Babilonului

Cuvinte mântuitoare pentru Israel (30–33)

30–31	așa numita „carte de mângâiere” pentru Efraim (regatul de nord) (inițial doar pentru regatul nordic, ulterior prin adaosul „și Iuda” [30:3-4; 31:27.31] extins și la regatul sudic)	
	31:15	Rahel (mama triburilor regatului nordic) plânge pentru copiii săi
	31:31u	Noul Legământ
32	cumpărarea țarinei din Anatot în timpul cuceririi Ierusalimului	
	v. 15	„casele, țarinile și viile vor fi din nou cumpărate”
33	diferite promisiuni	
34	începutul asediului Ierusalimului; soarta lui Sedechia eliberarea sclavilor evrei	
35	exemplul recabiților	

Biografia lui Baruh (26–29; 36–45)

26	soarta lui Ieremia după cuvântarea din Templu citată din <i>Mih.</i> 3:12 moartea profetului Uria	
27–29	împotriva profetilor falși	
27	acțiune simbolică: purtarea jugului ca semn al supunerii către Nabucodonosor 2	
28	Ieremia și profetul fals Anania	
	v. 8u	profetul adevărat ca vestitor al necazului (cf. <i>Deut.</i> 18:21-22)
29	scrisoarea către exilații din Babilon (597): „zidiți case... căutați binele țării în care v-am dus robi”	
36	sutul cărții: citirea înaintea regelui Ioiachim	
37–39	asediul și cucerirea Ierusalimului	
	37	Ieremia aruncat în temniță
	38	Ieremia aruncat în groapă
	39	cucerirea Ierusalimului; Ieremia elierat
40–43	ultimele evenimente din viața lui Ieremia	
	40–41	uciderea guvernatorului Ghedalia
	42–43	emigrarea în Egipt, împotriva sfatului profetului
44	împotriva cultului zeiței cerului (cf. 7:16u)	
45	profeția pentru Baruh: acestuia i se cruță viața	

Finalul (52)

52	cucerirea Ierusalimului (= <i>4Reg.</i> 24–25)	
----	--	--

1.3. Teme

1.3.1. Drama lui Ieremia

Viața lui Ieremia este dramatică, pentru că Iahve l-a însărcinat cu un mesaj ingrat față de contemporani. În fața pericolului babilonian, Ieremia recomanda supunerea. Aceasta se realiza pe fondul încercării din partea conaționalilor de a menține statul național, încercare ce avea mai mare nevoie de încurajare și eroism, decât de atitudini defetiste, de genul celei de mai jos:

Ier. 21:8-9 (|| **38:2**): „⁸Iar poporului acestuia spune-i: Așa zice Domnul: Iată, vă pun înaintea calea vieții și calea morții: ⁹Cine va rămâne în cetatea aceasta, acela va muri de sabie și de foamete și de ciumă; iar cine va ieși și se va preda Caldeilor, care vă împresoară, acela va trăi, va avea ca pradă viața lui și va rămâne viu”

Aceasta se vede foarte bine când profetul Ieremia își face cătușe și un jug, îndemnând la supunere față de babilonieni (*Ier.* 27), iar profetul Anania fiul lui Azur îi sfârâmă jugul, vestind eliberarea de sub teroarea babiloniană (*Ier.* 28).

Ieremia a fost considerat de către contemporani ca un trădător de neam. A fost prigonit chiar de către rude („oamenii din Anatot” *Ier.* 11:21), bătut și întemnițat (*Ier.* 20; cf. și 37). În timpul lui Sedechia (597-587/6) a fost aruncat într-o temniță „zile multe” (37:16); l-a rugat pe rege să nu-l mai lase în acel beci, „ca să nu mor acolo” (37:20); regele, împotriva căruia Ieremia tocmai rostise un mesaj negativ, îl pune în curtea temniței, unde îi dă în fiecare zi o bucată de pâine (37:21). La intervenția unor dregători care doreau să-l ucidă, Ieremia este aruncat într-o cisternă părăsită, pe fundul căreia era mult noroi. Un dregător simpatizant, Ebed-Melec, obține de la rege aprobarea ca profetul să fie scos (*Ier.* 38).

După cucerirea Ierusalimului, regele babilonian Nebucadnețar/Nabucodonosor îl eliberează pe Ieremia. Tragicul vieții sale se vede și în faptul că, în ochii contemporanilor, el apare ca un colaboraționist, ca un trădător, în timp ce profetul simte în suflet din plin tragedia provocată de cuceritori. Nu întâmplător, sub numele lui s-a păstrat cartea *Plângerilor*, elegii despre distrugerea Ierusalimului și a templului.

Profetul se numără printre cei rămași în țară după cucerirea babiloniană. Conaționalii chiar îi cer un cuvânt de la Iahve, pe care se angajează să-l respecte. Ieremia îi îndeamnă să rămână. Respectivii însă, dorind să se bucure de pace, emigrează în Egipt, forțându-l și pe profet să-i urmeze.

Tragedia lui Ieremia se reflectă și în singurătatea sa. Nu s-a căsătorit din poruncă divină (*Ier.* 16), vestind chiar prin viața sa neșansa cuceririi Ierusalimului.

L-a găsit ca prieten pe doar pe Baruh fiul lui Neria, care l-a ajutat în scrierea profețiilor. În 604 sulul profețiilor sale fusese citit înainte regelui Ioiachim (608-597), care însă nu se lasase impresionat de amenințările profetice și arsesse sulul (*Ier.* 36). Ulterior, Baruh îi scrie încă o dată cartea, cu adaosuri (36:32).

Drama lui Ieremia este descrisă chiar de către profet în așa numitele „confesiuni” ale sale (11:18–12:6; 15:10u; 17:14u; 18:18u; 20:7u).

Ier. 15:10: „¹⁰Vai de mine, mamă, că m-ai născut să fiu om de ceartă și de pricină pentru toată țara! Nimănu-i n-am dat cu dobândă și nici mie nu mi-a dat nimeni cu dobândă, și tot mă blestemă toți.”

Ier. 20:7-9: „⁷Doamne, Tu m-ai amăgit și eu m-am lăsat amăgit; Tu ești mai tare decât mine și ai biruit, iar eu în toate zilele sunt batjocorit și fiecare își bate joc de mine; ⁸Că de când vorbesc, scoțând strigăte împotriva silniciei și rostind pustiirea, cuvântul Domnului s-a prefăcut în ocară pentru mine și în batjocură zilnică. ⁹De aceea mi-am zis: "Nu voi mai pomeni de El și nu voi mai grăi, în numele Lui!" Dar iată era în inima mea ceva, ca un fel de foc aprins, închis în oasele mele, și eu mă sileam să-l înfrânez și n-am putut”

Aceste strigăte disperate ale profetului care simte cum se prăbușește sub greutatea sarcinii de pe umeri trebuie totuși văzute prin prisma chemării din *Ier.* 1.

Ier. 1:4-10.17-19: „⁴Fost-a cuvântul Domnului către mine și mi-a zis: ⁵Înainte de a te fi zămislit în pântece, te-am cunoscut, și înainte de a ieși din pântece, te-am sfințit și te-am rânduit prooroc pentru popoare”. ⁶Iar eu am răspuns: "O, Doamne, Dumnezeule, eu nu știu să vorbesc, pentru că sunt încă tânăr". ⁷Domnul însă mi-a zis: "Să nu zici: Sunt încă tânăr; căci la câți te voi trimite, la toți vei merge și tot ce-ți voi porunci vei spune. ⁸Să nu te temi de dânșii, căci Eu sunt cu tine, ca să te izbăvesc", zice Domnul. ⁹Și Domnul mi-a întins mâna, mi-a atins gura și mi-a zis: "Iată am pus cuvintele Mele în gura ta! ¹⁰Iată te-am pus în ziua aceasta peste popoare și peste regate, ca să smulgi și să arunci la pământ, să pierzi și să dărâmi, să zidești și să sădești!" [...] ¹⁷Dar tu, încinge-ți coapsele tale și scoală de le spune tot ce-ți voi porunci. Nu tremura înaintea lor, fiindcă nu vreau să tremuri înaintea lor. ¹⁸Că iată, Eu te-am făcut astăzi cetate întărită, stâlp de fier și zid de aramă înaintea acestei țări întregi: înaintea regilor lui Iuda, înaintea căpeteniilor ei, înaintea preoților ei și înaintea poporului țării. ¹⁹Ei se vor lupta împotriva ta, dar nu te vor birui că Eu sunt cu tine, ca să te izbăvesc", zice Domnul.”

Prin tragismul vieții sale, Ieremia este un tip al vieții Mântuitorului, care s-a consumat tot pe coordonatele percepției mesajului său într-un mod greșit (cf. acuzele aduse), pe prigonire din partea conaționalilor, dar pe un succes spiritual, dovedit și de Ieremia a cărui carte s-a păstrat în canon.

1.3.2. Fundamentarea diasporei

Ier. 29:4-14: „⁴Așa zice Domnul Savaot, Dumnezeul lui Israel, către toți robii pe care i-am strămutat din Ierusalim la Babilon: Zidiți case și trăiți; ⁵Faceți grădini și mâncați roadele lor! ⁶Luați femei și nașteți fii și fiice! Fiilor voștri luați-le soții, iar pe fiicele voastre măritați-le, ca să nască fii și fiice, și să nu vă împuținați acolo, ci înmulțiți-vă! ⁷Căutați binele țării în care v-am dus robi și rugați-vă Domnului pentru ea, că de propășirea ei atârnă și fericirea voastră! ⁸Pentru că așa zice Domnul Savaot, Dumnezeul lui Israel: Să nu vă lăsați amăgiți de proorocii voștri și de ghicitorii voștri care sunt în mijlocul vostru, și să nu ascultați visele voastre, pe care le veți visa, ⁹Căci vă proorocesc minciună și Eu nu i-am trimis, zice Domnul! ¹⁰Pentru că Domnul zice: Când vi se vor împlini în Babilon șaptezeci de ani, atunci vă voi cerceta și voi împlini cuvântul Meu cel bun pentru voi, ca să vă întoarceți la locul acesta. ¹¹Pentru că numai Eu știu gândul ce-l am pentru voi, zice Domnul, gând bun, nu rău, ca să vă dau viitorul și nădejdea. ¹²Și veți striga către Mine și veți veni și vă veți ruga Mie, și Eu vă voi auzi; ¹³Și Mă veți căuta și Mă veți găsi, dacă Mă veți căuta cu toată inima voastră. ¹⁴Și voi fi găsit de voi, zice Domnul, și vă voi întoarce din robie și vă voi strânge din toate popoarele și din toate locurile, de pe unde v-am izgonit, zice Domnul, și vă voi întoarce din locul de unde v-am dus.”

Scrisoarea lui Ieremia trimisă exilaților din Babilon curpinde recomandări pentru viața din exil. Dorința întoarcerii în patrie rămâne în continuare, însă exilații trebuie întâi de toate să se acomodeze cu viața de acolo. Proorocii și ghicitorii la care se referă Ieremia profeteau o întoarcere grabnică a exilaților, pe când Ieremia arată că șederea va fi de lungă durată (mai mult de o generație).

Iudeii trebuie nu numai să-și zidească locuințe, grădini și să încheie căsătorii, pentru a nu se împuțina, ci și să caute binele țării de exil, să se roage pentru pacea/propășirea ei (*šālôm*). Prin aceasta Ieremia este cel care fundamentează **mentalitatea diasporei ebraice**.

Ieremia este cel care introduce numărul simbolic 70 desemnând anii exilului, mai întâi generic, aplicat tuturor popoarelor care sunt supuse de babilonieni (*Ier.* 25:11), la finalul celor 70 de ani regele Babilonului fiind pedepsit de Iahve (v. 12), ulterior aplicând cei 70 de ani doar exilului iudeilor în Babilon (*Ier.* 29:10).

După cartea lui Ieremia, cei 70 de ani par să fie calculați având în vedere edictul lui Cyrus de întoarcere a exilaților (538); prin aceasta cei 70 de ani încep cu 608, urcarea pe tron a lui Ioaiachim, cel care se va revolta împotriva babilonienilor, ducând la prima cucerire a Ierusalimului (597).

Această profeție este folosită și de profeții de mai târziu.

Dan. 9:2: „În anul întâi al domniei lui [lui Darius] - eu, Daniel, am citit în cărți numărul de șaptezeci de ani, pentru care a fost cuvântul Domnului către proorocul Ieremia, ani care trebuia să se împlinescă de la dărâmarea Ierusalimului.”

Aceasta înseamnă că cei 70 de ani au fost calculați de la distrugerea Ierusalimului (587) până la regele Darius I (521-486), adică probabil până în 520 când se începe rezidirea Templului.

1.3.3. Distrugerea Templului

Ieremia profetește distrugerea Templului din Ierusalim într-o cuvântare ținută chiar la poarta templului, în curte, în anul 608 (*Ier. 7* și 26).

El se ridică împotriva mentalității (generată de salvarea Ierusalimului în 701 din asediul asirian) după care Ierusalimul nu poate fi cucerit, pentru că în el se află templul lui Iahve, iar Iahve își va apăra ca un Dumnezeu puternic locașul.

Ieremia arată că din cauza păcatelor poporului, templul poate fi distrus.

Ier. 7:4-15: „Nu vă încredeți în cuvintele mincinoase care zic: "Acesta este templul Domnului, templul Domnului, templul Domnului".⁹ Cum? Voi furați, ucideți și faceți adulter; jurați mincinos, tămâiați pe Baal și umblați după alți dumnezei, pe care nu-i cunoașteți,¹⁰ și apoi veniți să vă înfățișați înaintea Mea în templul Meu, asupra căruia s-a chemat numele Meu, și ziceți: "Suntem izbăviți", ca apoi să faceți iar toate ticăloșiile acelea?¹¹ Templul acesta, asupra căruia s-a chemat numele Meu, n-a ajuns el oare, în ochii voștri peșteră de tâlhari? Iată, Eu am văzut aceasta, zice Domnul.¹² Mergeți deci la locul Meu din Șilo, unde făcusem altădată să locuiască numele Meu, și vedeți ce am făcut Eu cu el, pentru necredința poporului Meu Israel!¹³ Și acum, de vreme ce ați făcut toate faptele acestea, zice Domnul, și Eu v-am grăit dis-de-dimineată și n-ați ascultat, v-am chemat și n-ați răspuns,¹⁴ De aceea și cu templul acesta, asupra căruia s-a chemat numele Meu și în care voi vă puneți încrederea, și cu locul pe care vi l-am dat vouă și părinților voștri, voi face tot așa, cum am făcut cu Șilo;¹⁵ Vă voi lepăda de la fața Mea, cum am lepădat pe toți frații voștri, toată seminția lui Efraim.”

Reacția preoților, a profeților cultici și a credincioșilor care veniseră să se închine a fost dură: „Tu trebuie să mori” (26:8). Căpeteniile strânse de înadată, au cercetat pricina.

Ier. 26:16-20: „¹⁶Atunci căpeteniile și tot poporul au zis către preoți și către prooroci: "Omul acesta nu este vrednic de osândă cu moarte, pentru că ne-a grăit în numele Domnului Dumnezeuului nostru".¹⁷ Atunci s-au ridicat unii din bătrânii poporului și au zis către toată adunarea poporului: ¹⁸"Miheia din Moreșet a proorocit în zilele lui Iezechia, regele lui Iuda, și a zis către tot poporul iudeu: așa zice Domnul Savaot: "Sionul va fi arat ca un ogor, Ierusalimul va ajunge o movilă de dărâmături și muntele templului acestuia va fi un deal împădurit".¹⁹ Omorātu-l-a oare pentru aceasta Iezechia, regele lui Iuda și tot Iuda? Au nu s-a temut el de Domnul și nu s-a rugat Domnului, ca să-I pară rău de nenorocirea pe care o rostise împotriva lor? și noi să ne împovărăm sufletele noastre cu o nelegiuire așa de mare!²⁰ De asemenea a mai proorocit în numele Domnului un oarecare Urie, fiul lui Șemaia, din Chiriati-Im, și a proorocit împotriva cetății acesteia și împotriva țării acesteia tocmai cu aceleași cuvinte, ca și Ieremia.”

Este citat Miheia din Moreșet, cu profeția împotriva templului (*Mih. 3:12*), după care Sionul va fi arat cu plugul. Este singurul caz în cărțile profetice de citare a unui alt profet (Daniel, care citează și el din Ieremia, ține după canonul MT de secțiunea „Scrieri”). Mai este menționat un profet necunoscut, Urie fiul lui Șemaia. Aceasta arată că mentalitatea legată de inexpugnabilitatea Ierusalimului și de indestructibilitatea Templului nu era singura.

Importanța atitudinii lui Ieremia constă în faptul că Dumnezeu nu mai este arătat ca depinzând de locașul Său pământesc. Așa cum și templul lui Iahve din Șilo a fost în vechime distrus, așa se poate întâmpla și cu Ierusalimul. Ieremia reprezintă prin aceasta o tendință mai spirituală a religiei, prin care divinitatea nu mai este condiționată de un loc. Desigur, în această direcție se merge și în NT, în care Mântuitorul vorbește despre închinarea în duh și în adevăr (*Ioan 4:24* – interesant în contextul întrebării care dintre temple, cel din Ierusalim sau cel din Garizim, este legal!). Mântuitorul chiar îl citează pe Ieremia cu cuvintele de la 7:11 în

episodul alungării vânzătorilor din Templu „voi o faceți peșteră de tâlhari” (*Mat.* 21:13; *Marc.* 11:17; *Luc.* 19:46).

1.3.4. *Profeții mesianice: Noul Legământ*

Ier. 31:31-37: „³¹Iată vin zile, zice Domnul, când voi încheia cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda legământ nou. ³²Însă nu ca legământul pe care l-am încheiat cu părinții lor în ziua când i-am luat de mână, ca să-i scot din pământul Egiptului. Acel legământ ei l-au călcat, deși Eu am rămas în legătură cu ei, zice Domnul. ³³Dar iată legământul pe care-l voi încheia cu casa lui Israel, după zilele acela, zice Domnul: Voi pune legea Mea înăuntrul lor și pe inimile lor voi scrie și le voi fi Dumnezeu, iar ei Îmi vor fi popor. ³⁴Și nu se vor mai învăța unul pe altul și frate pe frate, zicând: "Cunoașteți pe Domnul" că toți de la sine Mă vor cunoaște, de la mic până la mare, zice Domnul, pentru că Eu voi ierta fărădelegile lor și păcatele lor nu le voi mai pomeni". ³⁵Așa zice Domnul, Cel ce a dat soarele ca să lumineze ziua și a pus legi lunii și stelelor, ca să lumineze noaptea; Cel ce tulbură marea, de-i mugesc valurile, și numele Lui este Domnul Savaot: ³⁶Când aceste legi vor înceta să mai aibă putere înaintea Mea, zice Domnul, atunci și seminția lui Israel va înceta pentru totdeauna să mai fie popor înaintea Mea. ³⁷Așa zice Domnul: Dacă cerul poate fi măsurat sus și temeliiile pământului cercetate jos, atunci și Eu voi lepăda toată seminția lui Israel pentru toate câte au făcut ei, zice Domnul.”

În general aceste cuvinte sunt considerate neautentice (sunt atribuite unui redactor ulterior al cărții și nu direct profetului Ieremia).

Este singura menționare în VT a ideii încheierii unui Legământ Nou (*b^erīt h^adāšā^h*), care va înlocui pe cei sinaitic.

Caracteristicile acestui nou legământ sunt interioritatea: oamenii vor cunoaște legea nefiind învățați de altul, ci datorită faptului că legea este înscrisă în inimile lor.

1.3.5. *Profeții mesianice: Odrasla dreaptă*

Ier. 23:5-6 (|| **Ier. 33:15-16**): „⁵Iată vin zile, zice Domnul, când voi ridica lui David Odrasla dreaptă și va ajunge rege și va domni cu înțelepciune; va face judecată și dreptate pe pământ. ⁶În zilele Lui, Iuda va fi izbăvit și Israel va trăi în liniște; iată numele cu care-L voi numi: "Domnul-dreptatea-noastră!"”

Se reia aici ideea inițiată de profetul Isaia, despre odrasla din Iesei (cf. *Is.* 6:13; 11:1). Odrasla reprezenta speranța ieșită din trunchiul retezat.

Ieremia reprezintă aici concepția mesianică regală, insistându-se pe realitățile profețite care apar ca un regat peste care domnește un rege drept – cf. numele de „dreaptă” dat Odraslei.

Interesant că Odraslei i se profetește un nume simbolic: *Yahwe^h-šidqenu* „Iahve este dreptatea noastră”, ca o aluzie la numele ultimului rege iudeu, Sedechia (= „dreptatea lui Iahve”). Pentru că acela nu a respectat dreptatea divină, țara îi este luată, populația robită (distrugerea Ierusalimului din 587).

Ier. 30:9: „⁹Și nu vor mai sluji străinilor, ci vor sluji Domnului Dumnezeului lor și lui David, regele lor, pe care îl voi pune iarăși pe tron.”

Și această profeție se înscrie în rândul celor pe bază davidică regală.